

3. Shahlo Shodmonkulova Olimjon qizi. *FINANCIAL RESOURCES OF THE TREASURY SYSTEM AND ISSUES OF THEIR MANAGEMENT./ Web of Scientist: International Scientific Research journal. ISSN: 2776-0979, Volume 4, Issue 3, Mar., 2023. 493-495p.*

4. Shahlo Shodmonkulova Olimjon qizi. *Experience of foreign countryies in imporoving the methodology for monitoring cash flows in the treasury. / In volume 2, Issue 12 Web of Scientist: International Scientific research Journal (WOS) December, 2021.*

5. Shaxlo Shodmonkulova Olimjon qizi. *G‘aznachilik tizimining joriy qilinishing davlat moliyasi tizimidagi ahamiyati. International conference on developments in education Hosted from Amsterdam, Netherlands; April, 2022. 350-351b.*

6. https://t.me/jalilova_dilshoda_2292

САМАРАДОРЛИКНИ ОШИРИШДА МОЛИЯ БОЗОРНИ МОЛИЯЛАШТИРИШ ТАМОЙИЛИНИНГ ТАЪМИНЛАНИШИ ТЎҒРИСИДА

Азимова Феруза

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти Phd., доцент

Маматов Бехруз

*Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти
“Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” таълим йўналиши*

Ҳозирги рақамли иқтисодиёт шароитида бозорни ўрганиш маълум ҳажмдаги сотишни амалга ошириш, бозорга янги маҳсулотларни яратиш ва жорий этиш, шунингдек бозор улушини ошириш каби мақсадларга эришиш учун ахборот асоси бўлиб хизмат қилади. Ушбу мақсадларни белгилаш биз маълум бир маҳсулот бозори ҳақида гапираётганимизни назарда тутлади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023-йил 11-сентябрдаги ПФ-158-сон “Ўзбекистон – 2030” стратегияси тўғрисидаги фармони қабул қилинд [1]. Унга кўра саноатнинг «драйвер» соҳаларини ривожлантириш ва ҳудудларнинг саноат салоҳиятини тўлиқ ишга солиш, тўқимачиликда ип калавани қайта ишлаш даражасини 100 фоизга етказиш ҳамда юқори сифатли матога талабни қондириш учун 400 минг тонна сунъий ва аралаш тола ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, чарм-поябзал саноатига 30 дан ортиқ нуфузли хорижий брендларни жалб қилиш ҳисобига қўшилган қийматни 5 баробарга ошириш кўзда тутилган.

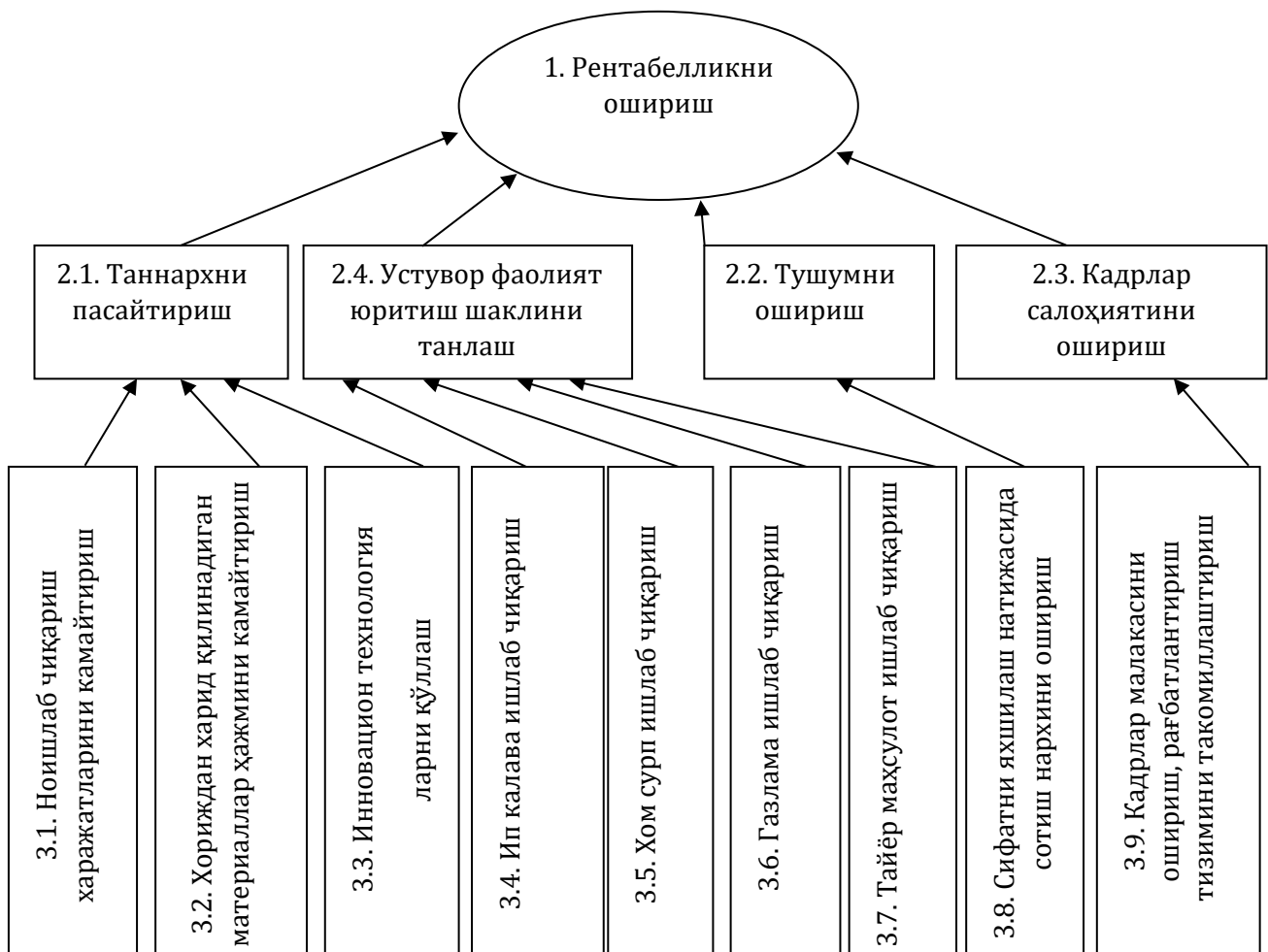
2022 йил 28 январдаги 2022-2026 йилда “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги фармонлари қабул қилинди. Унга кўра “Тўқимачилик саноати маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмини 2 бараварга кўпайтириш” бўйича қарор қабул қилинган [2].

Бозор шароитида ишлайдиган ҳар қандай корхона учун асосий вазифа фойда олиш ва уни максимал даражага кўтаришдир.

Фойда ишлаб чиқариш ва молиявий фаолият натижасидир ва шу билан бирга корхонанинг ўзини ўзи молиялаштириш учун зарур бўлган асосий молиявий ресурси вазифасини бажаради; ижара, дивиденд ва фоизларни тўлаш; заҳираларни шакллантириш.

Фойда иқтисодий категория сифатида тадбиркорлик фаолияти жараёнида моддий ишлаб чиқариш соҳасида яратилган соф даромадни акс эттиради. Фойда - бу ишлаб чиқариш самарадорлигини, ишлаб чиқарилган маҳсулот ҳажми ва сифатини, меҳнат унумдорлиги ҳолатини, таннарх даражасини энг тўлиқ акс эттирувчи кўрсаткичдир. Шу билан бирга, у тижорат ҳисобини кучайтиришга, ҳар қандай мулк шаклидаги ишлаб чиқаришни интенсивлаштиришга рағбатлантирувчи таъсир кўрсатади.

Фойда ҳам молиявий натижа, ҳам компаниянинг молиявий ресурсларининг асосий элементиدير. Ўз-ўзини молиялаштириш тамойилининг ҳақиқий таъминланиши олинган фойда билан белгиланади. Ҳақиқат шундаки, молиявий мустақиллик ва мустақилликни қўлга киритган корхонанинг акциядорлик, ижара, хусусий ёки бошқа мулк шакли, бюджетга солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни тўлашдан кейин қолган фойдани қайси мақсадларда ва қанча миқдорда йўналтириш тўғрисида қарор қабул қилишга ҳақлидир (1-расм).

1-расм. Қарорлар дарахти

Шу билан бирга, корхона ўз фаолиятини мустақил равишда амалга оширадиган иқтисодий субъект сифатида ишлаб чиқарилган маҳсулотни ва унинг ихтиёрида қолган соф фойдани тасарруф этади. Шу билан бирга, мулкчиликнинг турли шакллари шароитида корхоналарнинг тадбиркорлик фаолияти нафақат мулк эгаларининг ҳуқуқларини тақсимлаш, балки уни оқилона бошқариш, молиявий ресурсларни, шу жумладан фойдани шакллантириш ва ундан самарали фойдаланиш учун жавобгарликни оширишни ҳам англатади.

Солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлардан кейин корхона ихтиёрида қолган соф фойданинг улуши ишлаб чиқариш фаолиятини кенгайтириш, корхонанинг илмий-техник ва ижтимоий ривожланишини, ходимларни моддий рағбатлантиришни молиялаштириш учун етарли бўлиши керак.[3]

«Ўзтўқимачиликсаноат» уюшмаси таркибига кирувчи корхоналар фаолиятининг асосий йўналишлари пахта толасига қайта ишлов бериш натижасида кетма-кетликда қўшимча истеъмол қиймати яратилдиган калава ип, хом сурп, газлама ва тайёр кийим-кечак буюмлари ишлаб чиқариш саналади.

Сўнгги йилларда компания ўз фаолиятини тобора кўпроқ бозор конъюнктураси ва рақобатга кўпроқ эътибор қаратиб келмоқда. Корхонани қайта йўналтириш жараёни ишлаб чиқариш кўлами, ассортиментнинг кенглиги ва корхона бир вақтнинг ўзида бир нечта истиқболли йўналишларни ишлаб чиқиши билан мураккаблашади. Худди шу сабабларга кўра корпоратив маркетинг турли хил маҳсулот гуруҳлари учун ишлаб чиқилган бир неча стратегияларга асосланади.

Хулоса қилганда тўқимачилик корхонасининг фаолияти самарадорлигига таъсир қилувчи ташқи ва ички омилларга асосланган шаффофлик ва назоратни ошириш, рентабелликни ошириш ва рискларни камайтириш, шунингдек, корхонанинг ҳар бир ривожланиш босқичида муаммоларни башорат қилиш учун муқобил бошқарув қарорларини қабул қилиш учун амалга оширилди.

“Ўзтўқимачиликсаноат” уюшмаси учун фаолият самарадорлигини бошқаришда энг долзарб бўлган фаолият шакли тайёр маҳсулотни ишлаб чиқариш ҳисобланади, ҳамда бошқарув қарорини белгилашда йўналишнинг истиқболлари, сармояларга бўлган эҳтиёж ва замонавий фаолиятни бошқариш услубларига бўлган эҳтиёж кўриб чиқилган.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. *Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023-йил 11-сентябрдаги ПФ-158-сон “Ўзбекистон – 2030” стратегияси тўғрисидаги фармони.*
2. *2022 йил 28 январдаги 2022-2026 йилда “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги фармони*
3. *F.P.Azimova “To‘qimachilik sanoati korxonalari faoliyati samaradorligini boshqarishni takomillashtirish” nomli Monografiya. Toshkent-2022y.*